

Cara a unha linguaxe xurídica galega de calidade

Unha administración, moderna e de calidade, debe comunicarse cos seus interlocutores dunha forma eficaz, respectar o seu dereito lingüístico e procurar a xestión áxil e sinxela dos seus procedementos acorde coas necesidades da sociedade actual, que demanda, cada vez máis, transparencia, efectividade e coherencia.

Ante isto, o persoal cualificado e ben formado é consciente da importancia de que ofrecer un servizo de calidade implica acadar un nivel de coñecemento do tecnolecto xurídico axeitado, sen incorreccións nin interferencias, baseado

nunha linguaxe clara, precisa e accesible. A calidade dos seus textos en galego, tanto orais coma escritos, é un indicador claro da efectividade do servizo que lle ofrece á cidadanía.

É por iso que neste artigo presento unha escolma dos aspectos que poden axudar a mellorar a calidade e a conservar a propia identidade da linguaxe xurídica galega e, polo tanto, non debemos desprazalos por construcións copiadas doutras linguas. Tamén, inclúo algunhas incorreccións ou vicios que hai que desbotar dunha redacción coidada.

Alguns aspectos de gramática que cómpre revisar nun texto xurídico

Aspectos	Usos que hai que evitar	Usos correctos
O galicismo «substantivo + a + infinitivo»	* Documentación a presentar.	- Documentación que hai que / cómpre presentar.
O pronome pleonástico de CI	* Entreguen ao debedor unha copia da demanda.	- Entréguenlle ao debedor unha copia da demanda.
O adxectivo identificador «mesmo/a»	* Analicemos os feitos e as consecuencias dos mesmos.	- Analicemos os feitos e as consecuencias deles.
O adxectivo determinado «dito/a»	* A súa asistencia a dito acto causou abraio.	- A súa asistencia ao dito acto causou abraio.
O adxectivo identificador «presente»	* Recibe a presente en presenza das seguintes testemuñas.	- Recibe a presente citación en presenza das seguintes testemuñas.
A construción «previo/a + substantivo»	* A decisión tomarase previo informe da Fiscalía.	- A decisión tomarase tras o informe / logo do informe da Fiscalía.
A omisión da conxunción «que» e o artigo.	* Ordeno fórmese peza separada.	- Ordénolle que se forme unha peza separada.
O indefinido na dobre negación	* Non existe apoio legal algún.	- Non existe apoio legal ningún.
O uso dos pronomes de acusativo e de dativo.	* Infórmolle de que o declarou non apto para...	- Infórmoo de que o declarou non apto para...
Ter por e dar por + participio	* Teremos por concluídas as pescudas cando...	- Concluiremos as pescudas cando...

O infinitivo sen réxime	* Reiterar que nesta vista non se tiveron en conta as probas.	- Hai que reiterar/Reitérolles que nesta vista non se tiveron en conta as probas.
O complemento directo sen preposición «a»	* O avogado que representa ao demandado...	- O avogado que representa o demandado...
A pasiva reflexa con «se»	*Xa se pronunciou a sentenza polo xuíz.	- O xuíz xa pronunciou a sentenza.
Os usos do xerundio	*A parte demandante interpuxo un recurso, estimándose na segunda instancia.	- A parte demandante interpuxo un recurso e estimouse na segunda instancia.

Alguns aspectos de redacción e estilo que cómpre revisar nun texto xurídico

Aspectos	Usos que hai que evitar	Usos correctos
Os signos de puntuación	* Mediante esta notificación comunícaselle a sentenza, a dona Guiomar... * O cal se fai público por medio deste anuncio, para que, no prazo dun mes, presente...	- Mediante esta notificación comunícaselle a sentenza a dona Guiomar... - O cal se fai público por medio deste anuncio para que, no prazo dun mes, presente...
As maiúsculas e as minúsculas	* Os Xulgados citarán as testemuñas... * Esta Administración presentou os...	- Os xulgados citarán as testemuñas... - Esta administración presentou os...
A concordancia	* Requiríuselle a presentación de novos xustificantes aos afectados. * Confío e acepto as medidas.	- Requiríuselles a presentación de novos xustificantes aos afectados. - Confío nas medidas e acéptoa.
A ordenación sintáctica e o abuso de incisos	* Que, mediante resolución do 20.01.2011, tomouse, entre outras, a seguinte decisión:	- Que se tomou a seguinte decisión mediante a resolución do 20.01.2011:
As cantidades	* Fai 3 días que se publicou a circular informativa.	-Hai tres días que se publicou a circular informativa.
As construcións absolutas do participio e do xerundio	* Visto o informe técnico sobre a ilegalidade... * Abríndose un prazo de reclamacións e non producíndose ningunha no prazo estipulado acordouse confirmar a listaxe provisional.	- Logo de ver o informe técnico sobre a ilegalidade... - Acordouse confirmar a listaxe provisional, xa que non se presentou ningunha reclamación no prazo estipulado.
O circunloquio	* dar aviso / dar comezo / facer entrega / poñer en coñecemento...	Avisar / comezar / entregar / comunicar...
A nominalización	* A cuestión exposta no expediente é a improcedencia da vía de constrinximento pola existencia dunha solicitude de taxación pericial contraditoria coa suspensión.	- Exponse no expediente que non procede a vía de constrinximento porque se solicitou unha taxación pericial contraditoria coa suspensión.

Alguns aspectos de léxico que cómpre revisar nun texto xurídico

Aspectos	Usos que hai que evitar	Usos correctos
Os estranxeirismos	* xogar un papel / contáiner / en profundidade / chequeo...	desempeñar un papel / contedor / a fondo, con detalle / revisión médica...
As locucións	* a nivel de / de acordo a / en base a / con data do / en calidade de...	en / de acordo con, segundo, conforme / baseado en, segundo / do día, do / como...
A concordancia	* abogado / por elo / apremio / acreedor...	avogado / por iso / constrinximento / acredor...

Estes e outros aspectos pódense profundar nos cursos de linguaxe xurídica que promoven a EGAP e a Secretaría Xeral de Política Lingüística. Tamén se poden consultar nos manuais dos cursos en:

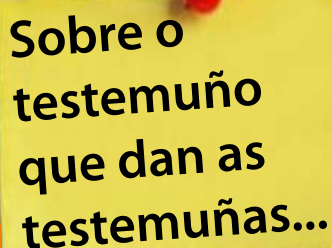
https://www.lingua.gal/recursos/para-aprender-o-galego/_/aprendelo/contido_0119/novos-manuais-linguaxes-xuridica-administrativa

Para rematar, unha lingua é importante porque ten valor para aquelas persoas que a empregan, por iso temos que favorecer e respectar que a cidadanía empregue a lingua galega con natu-

ralidade nas comunicacións orais e escritas coa Administración e, aínda máis, os operadores xurídicos (avogados, partes, fiscais, policía xudiciais, forenses...), que non deben refugala. Se temos a formación, se a nosa lingua ten valor para nós, por que non contribuír a fortalecela? Non lle perdamos nunca o apego a ela, é de xustiza.

Francisco Freire Vila

Filólogo e profesor de cursos de linguaxe xurídica da Secretaría Xeral de Política Lingüística

Sobre o testemuño que dan as testemuñas...

No galego xurídico usamos a forma *testemuña* para nos referirmos á 'persoa que comparece diante da xustiza para declarar sobre algo que viu ou sentiu'. A partir desta palabra temos no dereito as seguintes frases: *falsa testemuña* (a que dá un testemuño falso); *testemuña de cargo* (a que declara nun xuízo en contra do acusado); *testemuña de descargo* (a que declara nun xuízo en favor do acusado).

Co significado de 'declaración que fai unha testemuña acerca dalgún feito' usamos *testemuño*. Sobre esta palabra creouse a frase con que se nomea o delito de *falso testemuño* (declaración que se dá faltando conscientemente á verdade).

Artigo 365.1 da LAC sobre «xuramento ou promesa das testemuñas»

«Antes de declarar, cada **testemuña** prestará xuramento ou promesa de dicir verdade, coa cominación das penas establecidas para o delito de **falso testemuño** en causa civil, das que será instruída polo tribunal se manifesta ignoralas.»

(Lei 1/2000, do 7 de xaneiro, de axuízamento civil —Suplemento en galego núm. 2 do BOE do 05.02.2000:

https://www.boe.es/boe_gallego/dias/2000/02/05/)

Toma nota!